

Príprava na pojednávanie na súde

Medzinárodná ochrana

Podľa Ženevského dohovoru a zákona o azyle ste utečencom, pokiaľ máte vo vašej krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, náboženských, národnostných dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a nemôžete, alebo vzhľadom k týmto obavám sa tam nechcete vrátiť. Utečencom ste aj vtedy, keď ste vo svojej krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd. Azyl môžete získať aj z humanitných dôvodov alebo za účelom zlúčenia rodiny.

Doplnková ochrana je formou medzinárodnej ochrany, ktorá sa poskytuje v prípade, ak by vám v krajine pôvodu hrozilo vážne bezprávie. Vážne bezprávie znamená hrozbu smrti, mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo iné vážne ohrozenie počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Prieskum rozhodnutia Migračného úradu súdom

V prípade, že Vám nebol udelený azyl, môžete podať opravný prostriedok s názvom správna žaloba na Krajský súd (Bratislava alebo Košice), kde budete pozvaný na súdne pojednávanie. Konanie pred Krajským súdom trvá zväčša okolo troch mesiacov. V prípade, že Krajský súd potvrdí rozhodnutie Migračného úradu, existuje ešte možnosť podať odvolanie na Najvyšší súd SR. Nie je výnimkou, že na konečné rozhodnutie o udelení azylu žiadatelia čakajú niekoľko mesiacov, niekedy viac ako jeden rok.

Ak niektorý súd rozhodnutie Migračného úradu zruší, budete pozvaný na Migračný úrad na ďalší pohovor s Vaším rozhodovačom, aby ste sa opäť vyjadrili k dôvodom vašej žiadosti o azyl.

Rozmiestnenie ľudí v súdnej sieni

Zapistovateľka

Sudca

Právnik

Právnik migračného úradu

Žiadateľ o azyl (Žalobca)

Tlmočník

Vchod do súdnej siene

Svedkovia

Na pojednávaní

- Všetci účastníci pojednávania čakajú pred súdnou sieňou, kým ich zapisovateľka nevyzve, aby vstúpili.
- Sudca sedí v strede, Vy sedíte napravo od sudcu a právnik migračného úradu sedí oproti Vám naľavo od sudcu, Váš právnik sedí po Vašej ľavej a tlmočník po Vašej pravej strane. verejnosť, ak je prítomná, sedí na lavici oproti sudcovi. Ak ste si prizvali svedkov, sudca ich pozve dnu, keď je to potrebné.
- Sudca si overí totožnosť právnikov a tlmočníka skontrolovaním občianskych preukazov a takisto si vyžiada aj Váš preukaz žiadateľa o azyl.
- Sudca oznámi, že nikto nesmie prehovoríť bez jeho súhlasu a ten, kto hovorí so sudcom, sa má postaviť.
- Sudca otvorí pojednávanie a spýta sa Vás, či rozumiete Vášmu tlmočníkovi. Ak počas pojednávania tlmočníkovi nerozumiete, neváhajte to oznámiť sudcovi.
- Sudca každú vyslovenú vetu prerozpráva zapisovateľke, ktorá vedie zápisnicu z pojednávania. Máte možnosť požiadať sudcu, aby Vám na konci pojednávania odovzdal jedno písomné vyhotovenie zápisnice.
- Na začiatok vymenuje všetky dokumenty, ktoré sa nachádzajú vo Vašom spise.
- Sudca požiada Vás alebo Vášho právnika, aby stručne uviedol/ste uviedli, prečo ste podali opravný prostriedok a čo žiadate.
- Sudca môže začať krížový výsluch, ak potrebuje objasniť niektoré nezrovnalosti Vášho prípadu: môže sa Vás spýtať na viac podrobností týkajúcich sa Vašej krajiny pôvodu, vašej situácie, Vášho rozhodnutia utiecť, Vašej rodiny, Vašej finančnej situácie a Vašej cesty, prečo ste sa nepresťahovali do inej časti Vašej krajiny alebo iného susedného štátu, alebo štátu mimo Európy, a aké dôkazy máte, ktoré by potvrdili Vašu totožnosť a Váš príbeh.
- Môže Vás požiadať vyhlásť Vaše meno, dátum a miesto narodenia alebo iné dôležité informácie týkajúce sa Vášho prípadu, a tiež Vás môže vyzvať, aby ste to pre správnosť zápisu napísali.
- Po tom, čo si vypočul Vás a Vášho právnika, dá sudca slovo právnikovi Migračného úradu, ktorý prednesie dôvody neudelenia azylu/neposkytnutia doplnkovej ochrany alebo zamietnutia Vašej žiadosti o azyl.
- Je dôležité, aby ste pozorne počúvali sudcu, keď opakuje, čo každý povedal, v prípade, že by ste vy alebo Váš právnik chceli niečo dodať (týka sa to predovšetkým vašich odpovedí na sudcov výsluch, ktoré sudca zhrnie vlastnými slovami pre zapisovateľku).
- Predtým, než sudca ukončí pojednávanie, spýta sa Vás, či chcete niečo dodať (väčšinou sa spýta, čo by sa stalo, keby ste sa vrátili domov).
- Nakoniec sudca oznámi, že pojednávanie je ukončené a všetkých prítomných požiada, aby opustili miestnosť, kým prijme rozhodnutie.
- Všetci prítomní čakajú na chodbe približne 5-20 minút, kým sú zavolaní späť do súdnej siene, aby si vypočuli rozhodnutie. Kým sudca vyhlasuje rozsudok, všetci stoja. keď hovorí odôvodnenie jeho rozhodnutia už si môžu všetci sadnúť.
- Sudca oznámi svoje rozhodnutie, stručne uvedie jeho dôvody a oznámi, že podrobnejšie odôvodnenie bude v písomnom vyhotovení rozhodnutia, ktoré Vám bude neskôr zaslané alebo Vášmu právnenému zástupcovi.
- Po skončení pojednávania sa od Vás neočakáva, že požiadate o slovo alebo budete akokoľvek reagovať.

Vaše práva

- Na pojednávani si môžete priniesť akékoľvek dokumenty, ako aj dôležité dôkazy, ktoré môžete predložiť a odovzdať sudcovi. Je vhodné priniesť dokumenty, ktoré už boli preložené do slovenského jazyka a, ak je to možné, boli súdu navrhnuté ešte pred pojednávaním.
- Počas pojednávania Vám je dovolené robiť si poznámky.
- Máte právo na tlmočníka z Vášho rodného jazyka alebo, ak taký nie je k dispozícii, z jazyka, v ktorom sa dokážete dorozumieť. Súd Vám zašle list, v ktorom Vám oznámi meno tlmočníka a jazyk, z ktorého bude tlmočiť. Pokiaľ by ste s tým nesúhlasili, môžete tak urobiť písomne do troch dní od doručenia.
- Náklady na tlmočenie sú spravidla hradené súdom. Ak nesúhlasíte s vybraným tlmočníkom a súd neuzná Vašu námietku, máte právo zvoliť si vlastného tlmočníka, v tom prípade si ale náklady na tlmočenie hradíte sami.
- Máte právo, aby Váš tlmočník potichu simultánne prekladal, pokiaľ to nevyrušuje sudcu. Vo väčšine prípadov Vám ale tlmočník poskytne priebežný alebo zosumarizovaný preklad. Pamätajte, ak budete pozorne počúvať výhrady právnik Migračného úradu, lepšie porozumiete jeho dôvodom.
- Potom, ako sa Vás sudca opýta, či chcete niečo doplniť, môžete objasniť a vysvetliť najdôležitejšie body a nezrovnalosti, ktoré právnik Migračného úradu vo vašom prípade predstavil.

Na Slovensku sa nepovažuje za neslušné pozeráť sa na starších ľudí alebo tých, ktorí majú vyššie postavenie. Preto by ste nemali zabudnúť, že počas Vášho rozprávania by ste sa mali pozeráť na sudcu a nie na tlmočníka. V prípade potreby môžete požiadať tlmočníka, aby sedel po Vašej ľavej strane.

- Máte právo vysvetliť akékoľvek nezrovnalosti spôsobené akýmikoľvek dôvodmi. Pokiaľ uvádzate dôležitú informáciu, mali by ste sa ju snažiť podrobne vysvetliť, najmä ak nie je v súlade s predchádzajúcimi informáciami.
- V prípade, ak na pojednávani vyhráte, máte právo na náhradu súdnych trov (Vami vynaložených súdnych nákladov).

Aké sú vaše povinnosti a čo sa od Vás očakáva

- Vaša výpoveď by mala byť obsažná, podrobná, opodstatnená a neodporujúca si, ale zároveň by mala byť stručná a zrozumiteľná. Jednotlivé udalosti by mali byť zoradené logicky a v správnej časovej následnosti. Hovorte zrozumiteľne a tak, aby Vás bolo dobre počuť. Nehovorte rýchlo, ani nezveličujte. Ak použijete slang alebo nárečové zvraty, objasnite ich.
- Cez Vaše neverbálne prejavy, postoj, gestá, pohľad a tón hlasu prejavujete svoj postoj k pojednávaniu.
- Ak ste si neistý, pokiaľ ide o rozhodnutie súdu, nikdy sa nevzdávajte a sústreďte sa na svoju výpoveď, pretože sudca vydá konečné rozhodnutie až potom, ako sa vyjadríte.
- Nesnažte sa naplniť očakávania iných ľudí, pretože každý má na zreteli iný cieľ.
- Pozorne počúvajte všetky otázky, ktoré Vám kladú.
- Ak sa sudca pýta pomocou zatvorených otázok, na ktoré je možné odpovedať iba áno alebo nie (Prenasledovali Vás?), alebo ak kladie otázky, ktoré nevyžadujú detailnú odpoveď (Prečo/kedy Vás prenasledovali?), na rozdiel od otvorených otázok (Môžete nám povedať, čo urobili?), odpovedajte na ne spolu s vysvetlením kontextu Vašej odpovede. Zovšeobecňovanie nie je veľmi užitočné.

- Aby ste sa vyhli nedorozumeniam, všímajte si rozdielnosti prostredia, v ktorom sa nachádzate a vysvetlite vlastné kultúrne pozadie.
- Pamätajte, že nič nie je samozrejmé.
- Nepredpokladajte, že všetko, čo povieť, je zřejmé: vždy existujú aj iné vysvetlenia „faktov“. Môžete byť nápomocný, ak objasníte kultúrne nedorozumenia, či nepatričné zjednodušenia, ktoré ste si všimli (napr. podstatné rozdiely v opise príbuzenských vzťahov, v pomenovaní častí tela a druhov chorôb. v písme a kalendároch, v zaznamenávaní adries, v spoločenských pravidlách, v politike .... v ktorých neexistujú presne zodpovedajúce pojmy v slovenčine).
- Aby ste boli správne pochopený, uveďte svoje dôvody na príkladoch, aby ste vysvetlili osobitné kultúrne detaily.

Tipy pred súdnym pojednávaním

- Na pojednávanie sa vnútorne pripravte.
- Väčšiny stresu sa môžete zbaviť, ak jasne vyjadríte svoje obavy a očakávania. Spíšte si ich sami pre seba. Dychové a telesné cvičenie môžu tiež pozitívne ovplyvniť Váš výkon, uvoľnia Vaše telo a myseľ a pomôžu Vám zbaviť sa strachu a napätia.
- Uvedomte si Vaše práva a povinnosti. Zosumarizujte si vašu výpoveď.
- Predstavte si, že Váš prejav je plynulý a zrozumiteľný.
- Pokúste sa predstaviť si, čo by Vás zaujímal, ak by ste boli sudcom Vy.
- Neobávajte sa, že by sudcova nálada mohla ovplyvniť jeho rozhodnutie – najlepšie, čo môžete urobiť, je prezentovať Váš prípad presvedčivo.
- Dajte najavo uznanie a úctu voči sudcovskej profesionalite.
- Tým, že budete rešpektovať sami seba, vzbudíte úctu voči Vám aj u druhých. Prejaví sa to aj vo Vašom vzpriamenom postoji.
- Vždy robte najlepšie, ako viete. Nezávisle od výsledku v ktorejkoľvek fáze konania nestrácajte čas, ak sa aktívne pripravujete na ďalšie kroky, akokoľvek by boli nečakané.